

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 363/2014-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. júla 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Jána Lubyho predbežne prerokoval sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSŤ, s. r. o., Pribinova 25, Bratislava, zastúpenej Advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s. r. o., Grösslingová 4, Bratislava, konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta doc. JUDr. Branislava Fridricha, PhD., vedené pod spisovými značkami: Rvp 23393/2013, Rvp 23394/2013, Rvp 23395/2013, Rvp 23396/2013, Rvp 23398/2013, Rvp 23399/2013, Rvp 23400/2013, Rvp 23401/2013, Rvp 23402/2013, Rvp 23403/2013, Rvp 23404/2013, Rvp 23405/2013, Rvp 23406/2013 a Rvp 23407/2013, ktorými namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Žiline v konaniach vedených pod sp. zn. 5 Co 286/2013 a rozsudkom zo 17. septembra 2013, sp. zn. 5 Co 377/2013 a rozsudkom z 24. septembra 2013, sp. zn. 9 Co 378/2013 a rozsudkom z 10. októbra 2013, sp. zn. 11 Co 164/2013 a rozsudkom zo 7. októbra 2013, sp. zn. 11 Co 127/2013 a rozsudkom zo 7. októbra 2013, sp. zn. 5 Co 319/2013 a rozsudkom zo 17. septembra 2013, sp. zn. 5 Co 316/2013 a rozsudkom zo 6. augusta 2013, sp. zn. 9 Co 434/2013 a rozsudkom zo 17. októbra 2013, sp. zn. 9 Co 452/2013 a rozsudkom z 10. októbra 2013, sp. zn. 9 Co 453/2013 a rozsudkom z 10. októbra 2013, sp. zn. 9 Co 426/2013 a rozsudkom z 10. októbra 2013, sp. zn. 5 Co 342/2013 a rozsudkom zo 17. septembra 2013, sp. zn. 9 Co 439/2013 a rozsudkom z 10. októbra 2013 a sp. zn. 11 Co 179/2013 a rozsudkom z 11. novembra 2013, a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o., vedené pod spisovými značkami: Rvp 23393/2013, Rvp 23394/2013, Rvp 23395/2013, Rvp 23396/2013, Rvp 23398/2013, Rvp 23399/2013, Rvp 23400/2013, Rvp 23401/2013, Rvp 23402/2013, Rvp 23403/2013, Rvp 23404/2013, Rvp 23405/2013, Rvp 23406/2013 a Rvp 23407/2013 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 23393/2013.

2. Sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnené.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 17. decembra 2013 doručené sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorými namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 5 Co 286/2013 a rozsudkom zo 17. septembra 2013, sp. zn. 5 Co 377/2013 a rozsudkom z 24. septembra 2013, sp. zn. 9 Co 378/2013 a rozsudkom z 10. októbra 2013, sp. zn. 11 Co 164/2013 a rozsudkom zo 7. októbra 2013, sp. zn. 11 Co 127/2013 a rozsudkom zo 7. októbra 2013, sp. zn. 5 Co 319/2013 a rozsudkom zo 17. septembra 2013, sp. zn. 5 Co 316/2013 a rozsudkom zo 6. augusta 2013, sp. zn. 9 Co 434/2013 a rozsudkom zo 17. októbra 2013, sp. zn. 9 Co 452/2013 a rozsudkom z 10. októbra 2013, sp. zn. 9 Co 453/2013 a rozsudkom z 10. októbra 2013, sp. zn. 9 Co 426/2013 a rozsudkom z 10. októbra 2013, sp. zn. 5 Co 342/2013 a rozsudkom zo 17. septembra 2013, sp. zn. 9 Co 439/2013 a rozsudkom z 10. októbra 2013 a sp. zn. 11 Co 179/2013 a rozsudkom z 11. novembra 2013 (ďalej spolu len „napadnuté rozsudky krajského súdu“).

Zo sťažností a z ich príloh vyplýva, že sťažovateľka vystupovala v procesnom postavení žalobkyne v konaniach vedených Okresným súdom Ružomberok, Okresným súdom Čadca, Okresným súdom Liptovský Mikuláš a Okresným súdom Žilina (ďalej len „okresné sudy“), predmetom ktorých bolo rozhodovanie o jej žalobách, ktorými sa domáhala náhrady majetkovej škody a nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím, resp. nesprávnym úradným postupom okresných súdov, ktoré sú súčasne súdmi, ktoré sťažovateľke uvedenú škodu a nemajetkovú ujmu mali spôsobiť.

Príslušné okresné sudy rozhodli vo veci samej rozsudkami, ktorými žaloby v celom rozsahu zamietli a zároveň zamietli i návrhy sťažovateľky na prerušenie konaní. Proti rozsudkom okresných súdov prvého stupňa podala sťažovateľka odvolania. Krajský súd svojimi napadnutými rozsudkami potvrdil rozhodnutia príslušných okresných súdov.

Podľa názoru sťažovateľky odvolacie sudy „spôsobili“ porušenie jej základných práv, „osobitne“:

- základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (práva na súdnu ochranu);

- základného práva na spravodlivý súdny proces zaručeného čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd“.

Tvrdenie o porušení označených práv sťažovateľka odôvodňuje tým, že:

1. „Rozhodoval vylúčený sudca.

Všetky úkony, ktoré boli zo strany konajúceho prvostupňového súdu vykonané predstavujú úkony vykonané vylúčeným sudcom. Ako sťažovateľ podrobne uviedol vo svojej žalobe, existujú objektívne dôvody, pre ktoré sú všetci sudcovia okresného súdu vylúčení a vec má byť postúpená inému okresnému súdu. Sťažovateľ síce nepodal námietku zaujatosti, avšak len oboznámil súd so skutočnosťami, ktoré vylúčenie sudcov odôvodňujú, pričom má byť uskutočnený postup podľa ust. § 15 OSP. Zásadnosť výhrad sťažovateľa k nestrannosti súdu však jednoznačne preukazuje vylúčenie celého súdu a nutnosť postúpenia veci inému súdu...“

2. „Napadnuté rozhodnutie krajského súdu je rozhodnutím absolútne prekvapivým...“

3. „Súdy oboch stupňov založili svoje rozhodnutia na skutočnostiach a právnych argumentoch, ku ktorým sa sťažovateľ nemohol vyjadriť s cieľom ovplyvniť súdne rozhodnutie vo svoj prospech...“

4. „... konanie pred odvolacím súdom ako aj rozhodnutie odvolacieho súdu v predmetnej veci porušuje právo sťažovateľa na spravodlivý súdny proces, keďže napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nie je dostatočne odôvodnené...“

5. Odvolací súd neprerokoval prípustné odvolanie voči výroku o prerušení súdneho konania.

Sťažovateľka na základe argumentácie uvedenej v sťažnostiach navrhuje, aby ústavný súd rozhodol nálezmi, v ktorých vysloví porušenie jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v napadnutých konaniach a napadnutými rozsudkami, napadnuté rozsudky krajského súdu zruší a veci vráti na ďalšie konanie a zároveň jej prizná primerané finančné zadost'učinenie, ako aj úhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25

ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

II.1 K spojeniu vecí na spoločné konanie (bod 1 výroku tohto uznesenia)

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha vecí to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“).

V zmysle § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie vecí, ktoré sa uňho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov.

Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí na spoločné konanie, avšak v súlade s § 31a zákona o ústavnom súde možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy primerane použiť na prípadné spojenie vecí § 112 ods. 1 OSP.

S prihliadnutím na obsah prerokovaných sťažností, z ktorých vyplýva ich právna a skutková súvislosť, a prihliadajúc taktiež na totožnosť v osobe sťažovateľky a charakter rozhodnutí krajského súdu, proti ktorým tieto sťažnosti smerujú, rozhodol ústavný súd, aplikujúc § 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 112 ods. 1 OSP, tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto uznesenia.

II.2 K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými rozsudkami krajského súdu a postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu

Sťažovateľka sťažnosťami namieta aj porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými rozsudkami krajského súdu, ktorými tento súd v odvolacom konaní potvrdil rozsudky súdu prvého stupňa o zamietnutí žaloby o náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy, zamietnutí návrhu na prerušenie konania a náhrade trov konania, ako aj postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu.

Ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, v ktorej opakovane uvádza, že k úlohám právneho štátu patrí aj vytvorenie právnych a faktických garancií na uplatňovanie a ochranu základných práv a slobôd ich nositeľov, t. j. fyzické osoby a právnické osoby. Ak je na uplatnenie alebo ochranu základného práva alebo slobody potrebné uskutočniť konanie pred orgánom verejnej moci, úloha štátu spočíva v zabezpečení právnej úpravy takýchto konaní, ktoré sú dostupné bez akejkoľvek diskriminácie každému z nositeľov základných práv a slobôd. Koncepcia týchto konaní musí zabezpečovať reálny výkon a ochranu základného práva alebo slobody, a preto ich imanentnou súčasťou sú procesné záruky základných práv a slobôd. Existenciou takýchto konaní sa však nevyčerpávajú ústavné požiadavky späté s uplatňovaním základných práv a slobôd. Ústavnosť týchto konaní predpokladá aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranné, nezávisle a s využitím všetkým zákonom ustanovených prostriedkov na dosiahnutie účelu takých procesných postupov. Ústavný súd z tohto hľadiska osobitne pripomína objektivitu takého postupu orgánu verejnej moci (II. ÚS 9/00, II. ÚS 143/02). Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa v konaní a rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci. Objektívny postup orgánu verejnej moci sa musí prejavovať nielen vo využití všetkých dostupných zdrojov zisťovania skutkového základu na rozhodnutie, ale aj v tom, že takéto rozhodnutie obsahuje aj odôvodnenie, ktoré preukázateľne vychádza z týchto objektívnych postupov a ich využitia v súlade s procesnými predpismi.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Účelom citovaného článku ústavy je zaručiť

každému prístup k súdnej ochrane, k súdu alebo inému orgánu právnej ochrany. Základné právo zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy umožňuje každému, aby sa stal po splnení predpokladov ustanovených zákonom účastníkom súdneho konania. Ak fyzická osoba alebo právnická osoba splní predpoklady ustanovené zákonom, súd jej efektívne umožní (mal by umožniť) stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ktorú si osvojil aj ústavný súd, vyplýva, že „právo na súd“, ktorého jedným aspektom je právo na prístup k súdu, nie je absolútne a môže podliehať rôznym obmedzeniam. Uplatnenie obmedzení však nesmie obmedziť prístup jednotlivca k súdu takým spôsobom a v takej miere, že by uvedené právo bolo dotknuté v samej svojej podstate. Okrem toho tieto obmedzenia sú zlučiteľné s čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorý garantuje právo na spravodlivé súdne konanie, len vtedy, ak sledujú legitímny cieľ a keď existuje primeraný vzťah medzi použitými prostriedkami a týmto cieľom (napr. Guérin c. Francúzsko, 1998).

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 299/04, II. ÚS 78/05) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná platná a účinná právna norma (IV. ÚS 77/02).

Integrálnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04).

Aj ESĽP vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že čl. 6 ods. 1 dohovoru zaväzuje súdy odôvodniť svoje rozhodnutia, ale nemožno ho chápať tak, že vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie vyplývajúcu z čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu. Judikatúra ESĽP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, bod 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. 5. 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998).

Ústavný súd poukazuje na to, že čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnym východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany ústavou garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). V súvislosti so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy treba mať zároveň na zreteli aj čl. 46 ods. 4 ústavy, podľa ktorého podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane ustanoví zákon, resp. čl. 51 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa možno domáhať práv uvedených okrem iného v čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (I. ÚS 56/01).

Uvedené východiská bol povinný dodržiavať v konaní a pri rozhodovaní o namietanej veci aj krajský súd, a preto bolo úlohou ústavného súdu v rámci predbežného prerokovania sťažnosti aspoň rámcovo posúdiť, či ich skutočne rešpektoval, a to minimálne v takej miere, ktorá je z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná, a na tomto základe formulovať záver, či sťažnosť nie je zjavne neopodstatnená.

Námietky sťažovateľky uplatnené v sťažnostiach možno zhrnúť takto:

1. vo veciach rozhodovali vylúčení sudcovia,
2. napadnuté rozsudky krajského súdu sú rozhodnutiami absolútne prekvapivými,
3. všeobecné súdy porušili zásadu kontradiktórnosti konania,
4. napadnuté rozsudky krajského súdu nie sú dostatočne odôvodnené,
5. odvolací súd sa nezaoberal odvolaniami sťažovateľky voči výroku o zamietnutí prerušenia súdneho konania.

V relevantnej časti odôvodnenia napadnutých rozsudkov krajský súd zhodne konštatoval, že sťažovateľka nemá právo na náhradu majetkovej a nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov z dôvodu nesprávneho úradného postupu.

V rozsudku sp. zn. 5 Co 286/2013 zo 17. septembra 2013, ktorého odôvodnenie sa v podstate zhoduje s odôvodneniami napadnutých rozsudkov sp. zn. 5 Co 377/2013 z 24. septembra 2013, sp. zn. 5 Co 319/2013 zo 17. septembra 2013, sp. zn. 5 Co 316/2013 zo 6. augusta 2013 a sp. zn. 5 Co 342/2013 zo 17. septembra 2013, krajský súd k odvolacím námietkam sťažovateľky uviedol:

„Navrhovateľ v podanom odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa namietal, že mu nebolo doručené vyjadrenie odporcu k ním podanej žalobe, čím nedošlo len k porušeniu základného právu navrhovateľa na kontradiktórny súdny proces, ale aj k priamemu porušeniu ust. § 114 ods. 2 O. s. p., k čomu krajský súd uvádza, že ust. § 114 ods. 2 O. s. p. ukladá súdu v rámci prípravy pojednávania povinnosť doručiť

odporcovi (žalovanému) do vlastných rúk návrh na začatie konania (žalobu) spolu s rovnopisom a prílohami návrhu. Povinnosťou súdu nie je doručovať navrhovateľovi vyjadrenie odporcu k žalobe. Ak by sa aj dalo uvažovať o povinnosti doručiť takéto vyjadrenie druhého účastníka, malo by k tomu dôjsť iba vtedy, pokiaľ vyjadrenie má zásadný vplyv na rozhodnutie súdu. Iný pohľad na realizáciu práva účastníka oboznámiť sa s vyjadrením procesnej proti strany, by mohol v praxi znamenať neustály, opakujúci sa a nikdy nekončiaci proces vyjadrovania sa jedného účastníka konania k vyjadreniu druhého účastníka konania, pričom možnosť spoznať obsah príslušného vyjadrenia je zabezpečené aj právom účastníka konania na nahliadnutie do súdneho spisu. V prejednávanej veci prvostupňový súd nariadil vo veci pojednávanie. Na vytýčený termín pojednávania navrhovateľa a jeho právneho zástupcu riadne predvolal a to, že sa navrhovateľ na nariadený termín pojednávania nedostavil pojednávanie žiadal odročiť z dôvodu objektívneho porušenia zásady nestrannosti súdu a sudcu, správne okresný súd vyhodnotil podľa ust. § 101 ods. 2 O. s. p. V danom prípade totiž táto námietka navrhovateľa nebola akceptovateľná vzhľadom na skutočnosť, že sám na výzvu súdu uviedol, že námietku zaujatosti voči sudcom okresného súdu nepodal a otázka zákonného sudcu bola vyriešená priamo sudkyňou, ktorá sa vyjadrila, že nie je dôvod pochybovať o jej nezaujatosti.

Ďalšia námietka navrhovateľa uvádzaná v podanom odvolaní o tom, že súd sám určil rozsah dokazovania, navrhovateľ ako strana konania nebol pred vynesení rozsudku oboznámený so súdom vykonanými listinnými dôkazmi uloženými v exekučnom spise a nebol oboznámený s obsahom dôkazov a tvrdení, nemal možnosť k týmto dôkazom a tvrdeniam sa vyjadriť a nemal možnosť navrhnúť dôkazy na podporu svojich tvrdení. Je potrebné uviesť, že navrhovateľ sám sa tohto svojho práva vzdal, keď sa na vytýčený termín pojednávania, na ktorý bol riadne predvolaný, nedostavil. Pokiaľ by žiadal pojednávanie odročiť z dôvodu objektívneho porušenia zásady nestrannosti súdu a sudcu vzhľadom na rozhodovaciu činnosť a prax nadriadeného súdu Okresnému súdu... o vylúčení, resp. nevyhlúčení sudcov okresného súdu v jednotlivých obdobných veciach, nemal dôvod spoliehať sa na to, že okresný súd jeho žiadosti o odročenie pojednávania vyhovie a v konaní nebude ďalej pokračovať. Okresný súd v rámci dokazovania oboznámil exekučný spis, oboznámenie, ktorého ako dôkaz bolo navrhnuté samotným navrhovateľom. Pokiaľ

sa týkalo ďalších námietok navrhovateľa v podanom odvolaní o tom, že súd sa dopustil viacerých omylov, keď konštatoval, že navrhovateľom namietané lehoty na vydanie rozhodnutia boli dodržané a nevysporiadal sa so všetkými vytýkanými zložkami nesprávneho úradného postupu, jednalo sa o všeobecne námietky, ktoré navrhovateľ bližšie nezdôvodnil ani nepodložil.

Odvolací súd je viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania. Preto odvolací súd preskúmal vec iba v rozsahu odvolacích dôvodov vymedzených navrhovateľom a dospel k záveru, že konajúci súd postupoval procesne správne a to nielen v otázke vymedzenia a ustálenia zákonného sudcu, ale i v otázke doručovania vyjadrenia odporcu k žalobe navrhovateľa, ako i v otázke vykonania dokazovania.

Krajský súd sa stotožnil s postupom okresného súdu pokiaľ návrh navrhovateľa ako nedôvodný zamietol. Stotožnil sa s dôvodmi zamietnutia návrhu, pričom v danom prípade bolo jednoznačne preukázané, že v dobe po doručení žiadosti súdneho exekútora JUDr. Rudolfa Krutého o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie exekučný súd vykonával ďalšie úkony, zabezpečoval si podklady pre ďalší procesný postup. Oprávňovalo ho k tomu priamo ust. § 44 ods. 2 Exekučného poriadku v súvislosti s ust. § 45 ods. 1 zákona o rozhodcovskom konaní.

Nedodržanie zákonom stanovenej lehoty nemožno automaticky považovať za porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. Vždy je potrebné skúmať dôvody, pre ktoré k nedodržaniu lehoty došlo a od toho odvíjať i zodpovednosť konajúceho subjektu. V exekučnej veci, na ktorú poukazuje navrhovateľ, skutočne exekučný súd nedodržel zákonnú lehotu, neurobil to však svojvoľne tým, že by vo veci vôbec nekonal, ale naopak, v súlade s ust. § 44 ods. 2 Exekučného poriadku a § 45 zákona o rozhodcovskom konaní a zabezpečoval si podklady pre ďalší procesný postup. Konal v súlade so zákonom, keď žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia vyhovel až po obdržaní a preskúmaní potrebných podkladov.“

V rozsudku sp. zn. 9 Co 378/2013 z 10. októbra 2013 a sp. zn. 9 Co 434/2013 zo 17. októbra 2013 sa krajský súd vysporiadal s námietkou sťažovateľky o tom, že vo veci rozhodoval nezákonný sudca, a s námietkou, že jej nebolo doručené vyjadrenie odporcu, a následne uviedol:

„Odvolací súd je viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania. Odvolací súd preskúmal vec iba v rozsahu odvolacích dôvodov, vymedzených navrhovateľom a dospel k záveru, že konajúci súd postupoval procesne správne, a to nielen v otázke vymedzenia a ustálenia zákonného sudcu, ale i v otázke doručovania vyjadrenia odporcu k žalobe navrhovateľa, ako i v otázke vykonania dokazovania.“

V rozsudku sp. zn. 9 Co 378/2013 z 10. októbra 2013 krajský súd k námietke sťažovateľky o zbytočných priet'ahoch v predmetnom exekučnom konaní uviedol:

„V danom prípade bolo jednoznačne preukázané, že k navrhovateľom poukazovaným priet'ahom v exekučnom konaní nedošlo, keď súdny exekútor JUDr. Rudolf Krutý doručil okresnému súdu žiadosť o udelenie poverenia 9. 1. 2009 a okresný súd vydal poverenie 22. 1. 2009. Poverenie na vykonanie exekúcie bolo vydané ešte pred uplynutím zákonom stanovenej 15-dňovej lehoty, ktorá uplynula až dňom 24. 1. 2009. Tvrdenie navrhovateľa v návrhu na začatie konania, že v danej veci bol exekučný súd bezdôvodne nečinný viac ako 193 dní, je nepravdivé. Tým, že v konaní nebola zistená existencia žiadnych priet'ahov a už vôbec nie zbytočných priet'ahov v súdnom konaní, neboli splnené ani zákonné predpoklady zodpovednosti za škodu spôsobenú orgánom verejnej moci pri výkone verejnej moci, a to nesprávny úradný postup.“

V rozsudku sp. zn. 9 Co 434/2013 zo 17. októbra 2013 k námietke sťažovateľky o zbytočných priet'ahoch v predmetnom exekučnom konaní uviedol:

„Nedodržanie zákonom stanovenej lehoty nemožno automaticky považovať za porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov. Vždy je potrebné skúmať dôvody, pre ktoré k nedodržaniu lehoty došlo a od toho odvíjať i zodpovednosť konajúceho subjektu. V poukazovanej exekučnej veci skutočne exekučný súd nedodržel zákonom stanovenú lehotu. Neurobil to však svojvoľne tým, že by vo veci vôbec nekonal, naopak v súlade s ust. § 44 ods. 2 Exekučného poriadku a § 45 zákona o rozhodcovskom konaní zabezpečoval si podklady pre ďalší procesný postup. Konal v súlade so zákonom, keď žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia vyhovel až po obdržaní a preskúmaní potrebných podkladov. Navyac okresný súd v rámci dokazovania oboznámil exekučný spis, oboznámenie ktorého ako dôkazu bolo navrhnuté samotným navrhovateľom. Pokiaľ

sa týkalo ďalších námietok navrhovateľa v podanom odvolaní o tom, že súd sa dopustil viacerých, omylov, keď konštatoval, že navrhovateľom namietané lehoty na vydanie rozhodnutia boli dodržané a nevysporiadal sa so všetkými vytýkanými zložkami nesprávneho úradného postupu, jednalo sa o všeobecné námietky, ktoré navrhovateľ bližšie nezdôvodnil, ani nepodložil. Navrhovateľ neuviedol žiadne skutočnosti, ktoré by skutočnosťami konštatované okresným súdom v odôvodnení jeho rozhodnutia spochybňovali resp. priamo popierali. Podstatným je, že svoje nároky odvíjal od inej doby omeškania exekučného súdu (5 mesiacov) ako bolo v skutočnosti preukázané (1 mesiac 18 dní). Navyše, omeškanie nebolo spôsobené nečinnosťou exekučného súdu, ale tým, že mu SRS včas, na jeho výzvu nezaslal požadované podklady.“

V rozsudku sp. zn. 9 Co 452/2013 z 10. októbra 2013, ktorého odôvodnenie sa zhoduje s odôvodneniami napadnutých rozsudkov sp. zn. 9 Co 453/2013 z 10. októbra 2013, sp. zn. 9 Co 426/2013 z 10. októbra 2013 a sp. zn. 9 Co 439/2013 z 10. októbra 2013, sa krajský súd vysporiadal s námietkou sťažovateľky o tom, že vo veci rozhodoval nezákonný sudca, a následne uviedol:

«Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Okresný súd neporušil právo účastníkov konania na spravodlivý proces, nakoľko v hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť, naopak, okresný súd ich náležitým spôsobom v celom súhrne posúdil a aj náležite vyhodnotil.

... Pokiaľ navrhovateľka poukazuje na ust. § 101 ods. 2 O. s. p. a na to, že súd nepostupoval správne, keď vykonal pojednávanie bez prítomnosti navrhovateľky, odvolací súd uvádza, že súd prvého stupňa postupoval správne, keď nepristúpil na rôzne konštrukcie navrhovateľky, ktoré iba sťažujú priebeh konania a postup súdu v ňom. Ustanovenie § 101 ods. 2 O. s. p. predpokladá pre prejednanie v neprítomnosti takého účastníka skutočnosť, že sa účastník nedostaví na pojednávanie ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o odročenie. Navrhovateľka v danom prípade nepožiadala o odročenie z dôležitého dôvodu. Z návrhu na zrušenie nariadeného pojednávania z dôvodu porušenia neustrannosti súdu a sudcu je možné pri jeho obsahovom posúdení dôjsť k záveru, že týmto úkonom by navrhovateľka mohla požiadať o odročenie pojednávania, no zároveň vzhľadom na uvedený dôvod –

neustrannosť sudcu, súdu – nie je možné v danej situácii vyhodnotiť takýto dôvod ako dôležitý, nakoľko o neustrannosti súdu už rozhodované v predmetnom konaní bolo.

V danej veci bolo nariadené pojednávanie..., pričom navrhovateľka bola riadne na toto pojednávanie predvolaná, no bez ospravedlnenia sa nedostavila, i keď podala návrh na zrušenie pojednávania z dôvodu objektívneho porušenia zásady neustrannosti súdu a sudcu... Pokiaľ teda okresný súd na pojednávaní vykonal dôkazy navrhované, navrhovateľkou a poskytol možnosť obom účastníkom zúčastniť sa pojednávania, čím mali možnosť vyjadriť sa k dôkazom, resp. navrhnúť ďalšie dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, tak týmto postupom okresného súdu nedošlo k porušeniu princípov kontradiktórnosti a princípu rovnosti zbraní ako základných definičných prvkov práva na spravodlivé súdne konanie... Postupom okresného súdu nedošlo k porušeniu práva vyjadriť sa ku každému z vykonaných dôkazov v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, k porušeniu zásad priamosti a ústnosti vykonávania dôkazov a kontradiktórnosti sporového konania, teda zásad obsiahnutých v príslušných ustanoveniach O. s. p., v práve na spravodlivý proces, ako ho vykladá ústavný súd a ESELP.

Pokiaľ navrhovateľka v odvolaní tvrdila, že súd prvého stupňa konštatoval, že ňou namietané lehoty na vydanie rozhodnutia boli dodržané, odvolací súd zdôrazňuje, že prvostupňový súd v odôvodnení napadnutého rozsudku poukázal na tú skutočnosť, že zákonom stanovená lehota na vydanie poverenia nebola dodržaná a poverenie bolo vydané cca po troch mesiacoch. Odvolací súd poukazuje na názor Ústavného súdu SR, podľa ktorého porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov nemožno vyvodzovať len zo skutočností, že štátny orgán dôsledne nepostupoval v zákonom ustanovených lehotách (nález Ústavného súdu SR z 7. mája 2013, sp. zn. IV. ÚS 471/2012-75). Ďalej je nutné zdôrazniť, že súd vo svojej rozhodovacej činnosti na zákonom ustanovené lehoty síce prihliada, ale ich nedodržanie automaticky nevyvoláva porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, pretože aj v týchto prípadoch sú rozhodujúce všetky konkrétne okolnosti posudzovanej veci. Porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov v zmysle citovaného článku ústavy nemožno preto vyvodzovať len zo skutočností, že štátny orgán dôsledne nepostupoval v zákonom ustanovených lehotách (pozri napr. I. US 86/02). Ústavný súd už v tejto súvislosti uviedol, že pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy (obdobne aj pojem

v „primeranej lehote“ obsiahnutý v čl. 6 ods. 1 dohovoru) je pojem autonómny, ktorý nemožno vykladať a aplikovať len s ohľadom na v zákone ustanovené lehoty na vykonanie toho-ktorého úkonu súdu alebo iného štátneho orgánu (I. ÚS 70/02).»

Odôvodnenia rozsudkov sp. zn. 11 Co 164/2013 zo 7. októbra 2013, sp. zn. 11 Co 127/2013 zo 7. októbra 2013 a sp. zn. 11 Co 179/2013 z 11. novembra 2013 sú v podstatných častiach prakticky totožné. Krajský súd v nich uviedol:

„Navrhovateľ opakovane namieta postup okresného súdu, ktorým mu mala byť odňatá možnosť konať pred súdom, keď okresný súd napriek jeho neprítomnosti vykonal pojednávanie, hoci boli splnené podmienky pre odročenie pojednávania, neoboznámil ho s vykonanými dôkazmi, neumožnil mu byť oboznámený s obsahom prednesov protistrany, vyjadriť sa k nim, navrhnúť dôkazy na podporu svojich tvrdení, odňal mu možnosť vyjadriť sa k tvrdeniam žalovaného.

Je právom a zároveň povinnosťou účastníka zúčastniť sa nariadeného pojednávania. Pojednávanie môže byť odročené iba z dôležitého dôvodu.

Navrhovateľ a jeho právny zástupca sa pojednávania nezúčastnili z vlastného rozhodnutia. Dôvody uvedené navrhovateľom nebolo možné považovať za dôležité dôvody pre odročenie pojednávania. Podanie návrhu na prerušenie konania nie je spôsobilým dôvodom pre odročenie pojednávania, keď o takomto návrhu možno rozhodnúť priamu na pojednávaní, ako to okresný súd aj urobil. Predvolanie na nariadený termín pojednávania bolo navrhovateľovi, ako aj jeho právnemu zástupcovi doručené včas, viac ako 5 dní pred termínom pojednávania.

Väčšina procesných oprávnení a povinností účastníka v občianskom súdnom konaní sa realizuje na pojednávaní. Svoje oprávnenia môže účastník realizovať za predpokladu, že sa pojednávania zúčastní. Za odňatie možnosti konať pred súdom ako odvolací dôvod možno považovať iba odňatie práv spôsobené procesnou činnosťou súdu, nie opomenutím alebo pasivitou účastníka. Navrhovateľ a jeho právny zástupca sa pojednávania nezúčastnili z vlastného rozhodnutia. Tým si sami zmarili možnosť realizovať na pojednávaní svoje procesné oprávnenia, a to najmä možnosť navrhnúť dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom a tvrdeniam protistrany, právo na poučenia v zmysle

ust. § 118 ods. 2 O. s. p., ako aj v zmysle ust. § 120 ods. 4 O. s. p., ktoré sa realizujú spravidla na pojednávaní (vo vzťahu k prítomným účastníkom).

Okresný sud postupoval správne, keď na základe vykonaného dokazovania vec prejednal a rozhodol v neprítomnosti navrhovateľa.

Tvrdenie odvolateľa, že v danej veci bolo neprípustné rozhodnúť bez nariadenia pojednávania, je zmätočné, keďže v danej veci k takémuto stavu nedošlo.“

V rozsudku sp. zn. 11 Co 164/2013 zo 7. októbra 2013 krajský súd tiež uviedol:

„Odvolací súd sa stotožnil s argumentáciou okresného súdu, že v danom prípade sa na danú situáciu nevzťahuje povinnosť rozhodnúť o tejto žiadosti v 15-dňovej lehote v zmysle § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, keďže z gramatického a logického výkladu vyplýva, že zákonná 15-dňová lehota sa vzťahuje len na prípad, keď súd poverenie vydá. Okrem toho podľa názoru odvolacieho súdu už v rozhodnom čase bolo účinné ustanovenie § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, podľa ktorého lehota 15 dní pre vydanie poverenia neplatí, ak ide o exekučný titul podľa § 41 ods. 2 písm. c) a d) Exekučného poriadku tak, ako tomu bolo v danom prípade. Tento názor súd opiera aj o dôvodovú správu k zákonu č. 102/2011 Z. z., kde podľa čl. II, bod 2, rozhodcovský rozsudok je exekučným titulom podľa § 41 ods. 2 písm. d) Exekučného poriadku. Správnosť aplikácie dotknutého ustanovenia na rozhodcovský rozsudok ako exekučný titul osvedčila svojim autentickým výkladom aj Národná rada SR, avšak vzhľadom na skutočnosť, že v praxi možno vysledovať určité pochybnosti, navrhlo sa výslovne upraviť predmetnou novelou, že exekučným titulom sú aj vykonateľné rozhodnutia rozhodcovských súdov a zmiery nimi schválené. Z tohto dôvodu preto aj odvolací súd nemal za preukázaný nesprávny úradný postup ako jeden z predpokladov pre vznik zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom. Odvolací súd má zato, že prvostupňový súd správne ustálil, že navrhovateľ nesplnil prvú podmienku zodpovednosti za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom alebo nezákonným rozhodnutím, keď nepreukázal nesprávny úradný postup nezákonným rozhodnutím, bolo nadbytočné a nehospodárne dokazovať splnenie ďalších podmienok, keďže súd musí návrh zamietnuť čo i len pri nesplnení jednej podmienky.“

V rozsudku sp. zn. 11 Co 179/2013 z 11. novembra 2013 krajský súd uviedol:

„Z obsahu spisu vyplýva, že navrhovateľ návrh na prerušení konania nepodal, z ktorého dôvodu okresný súd ani o návrhu na prerušení konania nerozhodoval.

Okresný súd konštatoval, že hoci došlo zo strany súdu k nedodržaniu zákonom stanovenej 15-dňovej lehoty na vydanie poverenia, a teda k nesprávnemu úradnému postupu, nie sú splnené ostatné predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu, a to vznik škody a príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a vzniknutou škodou. Zároveň súd konštatoval, že nie sú splnené ani podmienky pre priznanie nemajetkovej ujmy, keď konštatovanie porušenia práva je v danom prípade dostačujúce.

Odvolaateľ v odvolaní spochybnil iba nesprávne posúdenie nedodržania zákonných lehôt na vydanie rozhodnutia zo strany prvostupňového súdu, napriek tomu, že okresný súd v napadnutom rozsudku dal navrhovateľovi za pravdu, že zákonná lehota dodržaná nebola. Dôvodom zamietnutia návrhu bolo nesplnenie ostatných predpokladov zodpovednosti za škodu, ako aj predpokladov vzniku práva na zaplatenie nemajetkovej ujmy, vo vzťahu ku ktorým odvolaateľ argumentáciu súdu nespochybnil žiadnou odvolacou námietkou.“

Ústavný súd vo vzťahu k námietke sťažovateľky, že rozhodnutia krajského súdu sú „rozhodnutím absolútne prekvapivým“, považuje za potrebné zopakovať svoj ustálený právny názor, podľa ktorého mu neprislúcha zjednocovať *in abstracto* judikatúru všeobecných súdov, a suplovať tak poslanie, ktoré zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov [§ 8 ods. 3, § 20 ods. 1 písm. b), § 21, § 22 a § 23 ods. 1 písm. b)] zveruje práve Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (resp. jeho plénu a kolégiám), keď mu okrem iných priznáva aj právomoc zaujímať stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov (m. m. I. ÚS 17/01, IV. ÚS 267/05). Práve plénum a kolégiá Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sú oprávnené odstraňovať nejednotnosť výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov tak, aby sa chránili okrem iného aj legitímne očakávania účastníkov súdnych konaní. Ústavný súd však vzhľadom na to, že nie je súčasťou systému všeobecného súdnictva, môže zasahovať do výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov všeobecnými súdmi len v prípadoch, keď sa ich výklad vyznačuje svojvôľou a zjavnou neodôvodnenosťou do tej miery, že to má za následok porušenie základného práva alebo slobody. Keďže ale ústavný súd

v prípade napadnutých rozsudkov prejav svojvôle, resp. zjavnej neodôvodnenosti nezistil, nepovažoval v danom prípade argumentáciu sťažovateľky za spôsobilú na to, aby len na jej základe bolo možné tieto rozhodnutia hodnotiť ako ústavne neakceptovateľné a neudržateľné.

S poukazom na uvedené ústavný súd konštatuje, že krajský súd sa v napadnutých rozsudkoch zaoberal a ústavne akceptovateľným spôsobom aj vysporiadal so všetkými odvolacími námietkami sťažovateľky, s ktorými sa nestotožnil, a preto predmetné rozsudky okresných súdov potvrdil ako vecne správne, resp. svoje rozhodnutia odôvodnil v súlade s § 219 ods. 2 OSP. Napadnuté rozsudky krajského súdu nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať za zjavne neodôvodnené a ani za arbitrárne, t. j. také, ktoré by boli založené na právnych záveroch, ktoré nemajú oporu v zákone, resp. popierajú podstatu, zmysel a účel v napadnutom konaní aplikovaných ustanovení zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, Občianskeho súdneho poriadku a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov.

Ústavný súd dospel k záveru, že medzi napadnutými rozsudkami krajského súdu a postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu, a základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých porušenie sťažovateľka namieta, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí sťažností na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosti sťažovateľky podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnené.

Vzhľadom na odmietnutie sťažností neprichádzalo už do úvahy rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky uplatnených v ich petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. júla 2014